

Bölüm 15

CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA ANTALYA'DA YETİŞKİN EĞİTİMİ

Nursel GÜLCÜ¹

Giriş

Dünyada sanayi inkılabından sonra halkın eğitilmesi bir ihtiyaç halini almıştır. Sadece okullarda verilen eğitim, gerçek hayatta ihtiyaç duyulan eğitimi karşılamakta yetersiz kaldığından, eğitim konusuna genel bir çerçeveden bakıldığında geniş kitlelerin eğitilmesi halkın eğitimi ve yetişkin eğitimi kavramlarını ortaya çıkarmıştır.

Osmanlı Devleti döneminde dünyadaki değişime ayak uydurulamaması ve bunun sonucunda da Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında halkın eğitim seviyesinin çağdaşı olan toplumlarla aynı olmaması, dönemin yöneticilerini harekete geçirmiştir. Toplumun kısa sürede kalkınabilmesi ve aynı zamanda da milletin kendi kültürünü oluşturması gerektiği düşüncesi eğitim konusunu ön plana çıkarmıştır. Bu amaç doğrultusunda cumhuriyetin kurulması ile birlikte eğitim konusuna büyük önem verilmiş ve bir program dâhilinde konuya yaklaşılmış, fakat savaştan yeni çıkmış ve yeni bir rejim benimsemiş olan Türkiye Cumhuriyeti halkının öncelikle Atatürk inkılaplarına ve bilgiye kısa sürede ulaşması gerektiği ve okullarda öğrencilere verilen öğretimin yanında yetişkin eğitimi verilmesini de zorunlu hale getirmiştir.

Mustafa Kemal'e göre; halkın topyekûn kalkınabilmesi için, öncelikle cahilliğin ortadan kaldırılması gerekiyordu. Bunu sadece küçük yaştaki çocuklarla sınırlı tutmayıp halkın tamamının katılacağı okuma-yazma eğitiminin haricinde en başta milletin, yurdunu, dünyasını tanıyacak kadar ahlaki, tarihi ve coğrafi bilgilerin verilmesi ve matematik kurallarının öğretilmesi gerekiyordu (Afet İnan, 1970).

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra, Osmanlı Devleti'nin aksine her konuda halkla birlikte hareket etmek istemiştir. Anadolu'nun Batılı devletler tarafından işgalinden sonra Samsun'a çıkan Mustafa Kemal, Anadolu'da milli bilinci uyandırarak, millet egemenliğine dayanan yeni bir rejim oluşturmak istemiştir. Bu bağlamda Atatürk'ün halkçılık ilkesi, Cumhuriyet'in temel esaslarından birini oluşturmaktadır. Halkçılık, bu özelliği ile Mustafa Kemal (Atatürk) dönemindeki inkılapların anlaşılmasına yardımcı olan temel etken olmuştur. II. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılış konuşmasında Mustafa Kemal (Atatürk); yeni kurulan devletin "halk devleti" olduğunu ifade etmiştir (Söylev ve Demeçler, 2006).

¹Dr. Öğr. Üyeyi, Akdeniz Üniversitesi, nur.gulcu@gmail.com

katkı sağlanmıştır. Spor Şubesinin yapmış olduğu faaliyetler, deniz kenarında yaşayan Antalyalıların denize yaklaşımını ve denizden yararlanma anlayışını değiştirmiştir. Temsil Şubesinin sergilemiş olduğu piyesler de gençler arasında samimiyet ve yakınlaşmayı artırdığı, halktan her kesimden insanın gösterileri ve tiyatroyu izlemeye olan ilgisinin arttığı görülmüştür. Halk Dershanesi ve Kurslar Şubesi, açmış olduğu okuma yazma kursları ve yabancı dil kursları ile Antalya'da yetişkin eğitimine büyük katkıda bulunmuştur.

Sonuç olarak cumhuriyetin ilanından 2. Dünya Savaşı'na kadar olan süreçte, milli bir politika olan halkın eğitilmesi konusu kapsamında yapılan faaliyetlerin, Antalya halkı üzerinde her bakımdan önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Kısa sürede okuryazar sayısının artması ile beraber kütüphaneden yararlananların sayısı ve konferanslara katılanların sayısında da ciddi artışlar sağlanmıştır. Sanata olan ilgi beraberinde resim ve müzik alanındaki çalışmaları getirmiştir. Bütün bu çalışmalar çok kısa bir süre diyebileceğimiz, 15 yıllık bir süre içinde başarıyla gerçekleşmiştir.

Kaynakça

- Albayrak, M. (1994). Millet Mekteplerinin Yapısı veÇ alışmaları (1928 - 1935). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10(29), 471-483.
- Afetİnan, A. (1977). *Türkiye Cumhuriyeti ve Türk Devrimi*. Ankara: TTK Yayınları.
- Akgün, S. &Uluğtekin, M. (1989). Misak-I Maarif. *Atatürk Yolu*, (3), 276-285.
- Akşam, Halkevleri Her Tarafda Büyük Merasimle Açıldı. (20 Şubat 1932). *Antalya Gazetesi*, (27 Şubat 1936).
- Antalya Gazetesi*, (28 Mayıs 1936).
- Antalya Gazetesi*, Temsil. (21 Nisan 1941).
- Antalya Valiliği, (1973). *Cumhuriyetin 50. Yılında Antalya, 1973 İl Yılığ*. Antalya: Duran OfsetMatbaası
- Atatürk, M.K. (2006). *Söylev ve Demeçler*. Ankara: Atatürk AraştırmaMerkeziYayınları.
- Ay, G. (2001). Ülkemizde Halk Eğitiminin Amacı Önemi ve Gerekliliği. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- BCA, 490.100/3.14.6 (10 Kasım 1936).
- BCA, 490.100/3.15.25 (13 Mart 1937).
- BCA, 490.100/981.804.1 (5 Ocak 1936).
- Çağlar, B. K. (1936). *Halkevleri 1935-Halkevleri 1932-1935, 103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı?*. Ankara.
- CHF, (1932). *Halkevleri Talimatnamesi*. Ankara: Hâkimiyeti Milliyet Matbaası.
- CHF, (1933). *Antalya Halkevi Mesai Broşürü*. Antalya: Antalya Matbaası.
- Çimrin, H. (2012). *Kuruluşundan Günümüze Antalya Kenti Kronolojisi*. Antalya: Azim Matbaası.
- Güçlü, M. (2004). *Dr. H Burhanettin Onat ve Hayatı (1894-1976)*. Antalya: ATSO Yayınları.
- Gülcü, N. (2016). *Antalya Halkevi ve Faaliyetleri (1932-1951)*. Yayımlanmamış doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye.
- MEB, (1995). *Milli Eğitim Şuraları 1939-1993*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Resmi Antalya Gazetesi*, (10 Şubat 1933).
- Resmi Antalya Gazetesi*, (26 Şubat 1937).
- Resmi Antalya Gazetesi*, Antalya'nın Mühim Bir Gününden Hatıralar: (1 Temmuz 1932).
- Resmi Antalya Gazetesi*, Halk Evlerimiz Açılıyor: (3 Haziran 1932).
- Resmi Antalya Gazetesi*, Halk Evlerimizin Kürşadı. (17 Haziran 1932).
- Resmi Antalya Gazetesi*, Halk Evlerinin Açılış Yılı Dönümü Münasebetiyle. (26 Şubat 1937).
- Resmi Antalya Gazetesi*, Halkevi Konferansları. (13 Şubat 1933).
- Resmi Antalya Gazetesi*, KütüphaneyeNeşriyatKomitesininFaaliyeti. (10 Şubat 1933).
- T.C. Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, (1935). *Maarif (1928-1935), Millet Mektepleri Faaliyetler İstatistikleri*. İstanbul: Devlet Matbaası.
- Tongül, N. (2004). Harflinkılabı. *Atatürk Yolu*, 9(33), 120-126.
- Tuğluoğlu, F. &Tunç, T. (2010). 1926 İlkmektep Müfredatı ve Cumhuriyet Dönemi Eğitiminin Ekonomik Hedefleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 26(76).
- TürkAkdeniz*, (Nisan 1937). 1(2), 11-14.
- Yamaner, S. (1999). *Atatürkçü Düşüncede Ulusal Eğitim*. Ankara: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.